

Valdeltagande i den finlandssvenska diasporan

STAFFAN HIMMELROOS
ISAK VENTO
ÅSA VON SCHULTZ

INLEDNING

Denna översiktsartikel handlar om svenskspråkiga utlandsfinländare och hur de deltar i finländska val. Med hjälp av finländska registerdata och nya enkätdata har vi möjlighet att ge en unik inblick i hur en minoritet engagerar sig i ursprungslandets politik efter att ha flyttat utomlands. Utlandsmedborgares valdeltagande är en fråga som väckt ett allt större intresse under senare år. Detta beror dels på en växande migration, dels på att utlandsmedborgare i allt större utsträckning har rösträtt i val i sitt ursprungsland (Arrighi och Bauböck 2017; Lafleur 2013). Dessutom har många länder satsat på att förbättra möjligheter för utlandsmedborgare att delta i val i sitt ursprungsland, med hjälp av t.ex. brevröstning. Detta gäller även Finland som i samband med riksdagsvalet 2019 införde möjligheten att brevrösta från utlandet (Nemčok och Peltoniemi 2021).

Forskningen på området visar även att politiska partier i många länder har fått upp ögonen för dessa potentiella väljare och att man i allt högre grad försöker samla röster bland utlandsmedborgare (Kernalegenn och van Haute 2020; Østergaard-Nielsen och Ciornei 2019). Det finns dock fortfarande betydande luckor i forskningen vad gäller valdeltagande bland utlandsmedborgare. En uppenbar sådan lucka rör minoriteter. Intresset inom forskningen på temat utlandsmedborgares politiska deltagande har hittills varit riktat mot betydelsen av känslan av nationell tillhörighet med, och medborgarskap i ursprungslandet, men hur det politiska deltagandet bland olika minoritetsgrupper påverkas av migration är sämre utforskad (Kislev 2018). Minoritetsdimensionen är dock inte oväsentlig eftersom minoriteter utgör en betydande andel av alla migranter och dessutom avviker de ofta från majoriteten i fråga om politiskt beteende. Tidigare studier visar t.ex. att svenskspråkiga finländare är betydligt mer benägna att flytta utomlands än finskspråkiga finländare (Kepsu 2016). Därtill vet vi att migrerade finlandssvenskar avviker från finlandssvenskar bosatta i Finland både socioekonomiskt och i sitt förtroende till Finlands politisk-administrativa institutioner (Vento 2021).

En anledning till att forskningen kring medborgare som bor utomlands fortfarande befinner sig i startgroparna är att det ofta saknas tillförlitliga data. Omfattande högkvalitativa registerdata i Finland gör dock att många av de problem som förknippas med bristen på information om medborgare som är bosatta utomlands inte gäller för finländska utlandsmedborgare. I denna studie utnyttjas registerdata från Statistikcentralen i Finland över valdeltagande bland finländska utlandsmedborgare för att ge en unik inblick i hur en minoritet, dvs. svenskspråkiga utlandsfinländare, röstar i tre olika typer av val (riksdagsval, presidentval och EU-val) i sitt ursprungsland och hur deras valdeltagande ser ut i jämförelse med finskspråkiga

utlandsmedborgare. Dessa registerdata omfattar alla svensk- och finskspråkiga utlandsfinländare som röstat i nationella val under tidsperioden 2011–2019 och som flyttat utomlands 1988 eller senare.

Forskningsläget

Forskningen om valdeltagande och politiskt beteende bland utlandsmedborgare har ökat stadiigt under det senaste decenniet, men det är fortfarande ett forskningsområde i sin linda. Som nämntes tidigare beror denna relativa brist på forskning om utlandsmedborgares valdeltagande inte minst på att informationen om populationen av utlandsmedborgare i många länder är bristfällig. Detta har även inneburit att mycket av den existerande forskningen om politiskt beteende och valdeltagande bland utlandsmedborgare präglas av metodologiska brister. Surveyforskning bygger till exempel mycket sällan på slumpmässiga urval ur en på förhand känd population (se Peltoniemi 2018 och Solevid 2016 för undantag). Den forskning som finns tillgänglig fokuserar därutöver ofta på ett ganska snävt urval av länder där utlandsmedborgarna från ett land är bosatta och för att nå respondenterna utnyttjas i regel någon form av bekvämlighetsurval (Ahmadov och Sasse 2016). Dessa brister begränsar tillförlitligheten hos resultaten och gör det svårt att bedöma i vilken mån de är representativa för utlandsmedborgare överlag.

Ett resultat som metodproblemen till trots påvisats med stor tillförlitlighet i tidigare forskning är att valdeltagande i ursprungslandets val brukar vara betydligt lägre bland utlandsmedborgare än bland dem som är bosatta i ursprungslandet (Ciornei och Østergaard-Nielsen 2020; Peltoniemi 2018). Det finns även flera studier som visar att sannolikheten för att rösta i val i ursprungslandet sjunker ju längre tid man är bosatt utomlands (Ahmadov och Sasse 2016; Finn 2020; Peltoniemi 2016). I övrigt präglas dock forskningen om politiskt deltagande bland utlandsmedborgare av en hel del motstridiga resultat. Detta beror antagligen delvis på de brister i datainsamlingen som nämns ovan, men det beror också på att migranter från olika länder på många sätt skiljer sig från varandra. Vissa länders utlandsmedborgare är relativt nyligen utflyttade, medan andra länder har en diaspora med lång historia. De politiska rättigheterna och möjligheter som utlandsmedborgare har beror i sin tur både på omständigheterna i bosättningslandet och de rättigheter som ursprungslandet förärar sina utlandsmedborgare. Det finns alltså många faktorer som kan ligga bakom de varierande resultaten, men den bristfälliga tillgången på tillförlitlig information om populationen gör det svårt att fastställa den egentliga orsaken till att en grupp av utlandsmedborgare skiljer sig från en annan.

Bristen på information om utlandsmedborgare på ett övergripande plan påverkar förstås också vår kunskap om de minoriteter som flyttat utomlands. Om man inte känner till populationen av utlandsmedborgare från ett land är det inte heller möjligt att veta särskilt mycket om dess olika undergrupper. Snarare är det så att informationen är mer bristfällig om minoriteter än om befolkningen överlag och enligt Kislev (2018) finns det en brist på forskning om grupper som är en minoritet i ursprungslandet och som sedan flyttat utomlands. Om vi vänder blicken mot Finland är dock tillgången till tillförlitliga datamaterial relativt god, både vad gäller officiell statistik om utflyttade grupper och om deras politiska beteende. Även forskningen på området har expanderat betydligt under senare tid (Kepsu 2016; Peltoniemi 2016; 2018; Harjula och Himmelroos 2020; Vento 2021).

Finlandssvenskar i utlandet

Det primära empiriska intresset är i den här artikeln riktat mot svenskspråkiga finländare som flyttar utomlands och på frågan om hur aktivt de deltar i finländska val. En viktig anledning till att studera denna minoritets utflyttning och dess politiska beteende är att den utgör en ganska stor del av de finländare som emigrerar. Bland de finländare som flyttar utomlands är de svenskspråkiga starkt överrepresenterade (Kepsu 2016). Det är fyra gånger vanligare att svenskspråkiga tar steget ut från hemlandet och bosätter sig utomlands jämfört med finskspråkiga finländare. Gruppen är inte heller obetydlig sett till den svenskspråkiga befolkning som bor kvar i Finland; uppskattningsvis 13 procent av alla röstberättade svenskspråkiga finländare är bosatta utomlands (Himmelroos m.fl. 2020). Inte speciellt förvånande bor en överväldigande del – hela 75 procent – av de svenskspråkiga finländare som väljer att bosätta sig utomlands i Sverige. Sverige är även det vanligaste bosättningslandet för finskspråkiga utflyttare, men där är dominansen inte lika stor (38 %). Ytterligare fem procent av de svenskspråkiga utflyttarna är bosatta i andra nordiska länder, primärt Norge och Danmark. I andra europeiska länder återfinns 14 procent, där Storbritannien är det vanligaste landet följt av Tyskland. I USA och Kanada bor omkring 4 procent av den röstberättigade finlandssvenska diasporan (Harjula och Himmelroos 2020).

Eftersom politiskt beteende ofta påverkas av demografiska och socioekonomiska faktorer är det även relevant att ta i beaktande vilken typ av finlandssvenskar som väljer att flytta bort från Finland. Sett till de faktorer som vi vet påverkar valdeltagandet är det tydligt att individer med hög utbildning och god socioekonomisk ställning är överrepresenterade bland de utflyttade. Även kvinnliga svenskspråkiga är mer benägna att bosätta sig utomlands än manliga och personer i åldern 18–49 är överrepresenterade (Harjula och Himmelroos 2020). Sammantaget tillhör de som är benägna att bosätta sig utomlands en samhällsgrupp som generellt är politiskt aktiv och i vilken valdeltagandet brukar vara högt.

Valdeltagande bland finlandssvenskar i Finland

För att kunna tolka och kommentera valdeltagandet i den finlandssvenska diasporan är det viktigt att ha en jämförelsepunkt, gentemot vilken deltagandet kan speglas. Det naturliga valet är här valdeltagandet bland de svenskspråkiga finländare som bor kvar i Finland. Sammantaget är detta mönster tydligt och har så varit över tid. Svenskspråkiga finländare (Åland undantaget) röstar i snitt mer aktivt än finskspråkiga finländare. Redan i standardverket "Social struktur och politisk aktivitet" från 1956 slog Erik Allardt utifrån ekologianalys fast att valdeltagandet i de svenska kommunerna var högre än i de finska kommunerna. Trots att det på fastlandet inte längre finns några rent svenskspråkiga kommuner, utan enbart tvåspråkiga, tenderar valdeltagandet fortfarande att vara högre i kommuner där det bor en stor andel svenskspråkiga.

Mönstret är tydligt även på individnivå. Enligt statistikcentralens analyser av registerdata på från riksdagsvalet 2019 var valdeltagandet 10 procentenheter högre bland personer med svenska som modersmål, jämfört med personer vars modersmål var finska eller samiska (Statistikcentralen 2019). Liknande skillnad har framkommit i analyser av surveydata som bygger på självrapporterat deltagande (Grönlund 2011; Sundberg m.fl. 2005). Skillnaden mellan svensk och finskspråkigas deltagande har ofta förklarats med en stark känsla av grupptillhörighet, stark partiidentifikation och uppslutning bakom ett parti och ett i genomsnitt starkare socialt kapital än bland finskspråkiga väljare (Martikainen och Wass 2002; Sundberg m.fl. 2005). Den

intressanta frågan att ställa ur den här textens perspektiv är om motsvarande gap i deltagande mellan svensk och finskspråkiga återfinns bland de finländare som har flyttat utomlands.

Material

I denna studie utnyttjas två datamaterial med uppgifter om utlandsfinländares väljarbeteende. Först och främst använder vi oss av valstatistik om utlandsfinländare från Statistikcentralen. Denna statistik omfattar information om huruvida utlandsmedborgare deltagit i finländska nationella val (riksdagsval, presidentval och EU-val) som arrangerats mellan 2011 och 2019. Datamaterialet är dock begränsat till utlandsmedborgare som lämnat Finland efter år 1987. Tidsbegränsningen har att göra med tillgången på bakgrundsuppgifter som insamlats om utlandsmedborgare. Äldre uppgifter om utlandsmedborgares valdeltagande omfattar till exempel inte uppgifter om väljarnas språkregistrering. För vår studie är utlandsmedborgarnas modersmål av särskilt intresse då det ger oss möjlighet att undersöka svenskspråkiga utlandsmedborgares valdeltagande. Det ger oss även möjlighet att jämföra svensk- och finskspråkigas valdeltagande för denna tidsperiod.

Detta datamaterial kompletteras med ett högkvalitativt enkätmaterial som samlades in bland svenskspråkiga utlandsfinländare efter riksdagsvalet 2019. Denna enkätundersökning byggde på ett stratifierat slumpmässigt urval av 4 800 svenskspråkiga utlandsfinländare i 15 länder (se Harjula och Himmelroos 2020 för mer information). De personer som ingick i urvalet kontaktades med ett inbjudningsbrev och ombads besvara en webbenkät som de kunde nå med hjälp av uppgifter i brevet. Totalt besvarades enkäten av 1974 respondenter, vilket motsvarar en svarsprocent på 41 procent. Det som är utmärkande för denna enkät är att det finns mycket få enkäter bland utlandsmedborgare som bygger på slumpmässiga urval och oss veterligen ingen dylik enkät som riktar sig till en minoritet. Svarsprocenten är även i sammanhanget ovanligt hög. I enkäten ingick ett stort antal frågor som berör politik och samhälle, bland annat ett flertal frågor om respondenternas deltagande i olika val. I denna studie fokuserar vi på respondenternas svar

på frågor som berör deras deltagande i det senaste finländska riksdagsvalet, samt deras deltagande i lokalval och parlamentsval i bosättningslandet.

UTLANDSFINLANDSSVENSKARS VALDELTAGANDE I FINLÄNDSKA VAL 2011–2019

Enligt justitieministeriets informations- och resultattjänst för finländska val är valdeltagandet bland utlandsfinländare mycket lågt. I presidentvalet 2018 (första omgången) röstade 13,3 procent av alla utlandsfinländare, i riksdagsvalet 2019 var valdeltagandet 12,6 procent och i EU-vallet endast 5,8 procent. Presidentvalet engagerar alltså i något större utsträckning utlandsfinländare än riksdagsvalen, även om skillnaderna är små.

Inte helt förvånande är det EU-vallet som lockar den lägsta andelen utlandsfinländare, vilket är i linje med deltagandet bland finländare bosatta i Finland. Vi vill dock påminna om att vi i denna studie primärt fokuserar på utlandsfinländare som flyttat utomlands efter 1987, eftersom uppgifter om modersmål saknas före denna tidpunkt. Bland dem som som flyttat utomlands efter 1987 är valdeltagande något högre än för alla utlandsfinländare. För denna

grupp ligger valdeltagande i nationella finländska val mellan åren 2011–2019 på omkring 25 procent i presidentval, på dryga 20 procent i riksdagsval och på knappa 10 procent i Europaparlamentsval. Den tydliga skillnaden i deltagande som kan urskiljas mellan utlandsfinländare överlag och för dem som registrerats efter 1987 kan i första hand förklaras på två sätt. Dels tenderar längden på utlandsvistelsen minska deltagandet i val i ursprungslandet (Se t.ex. Finn 2020; Peltoniemi 2016) och dels är uppgifterna (bl.a. kontaktuppgifter) om dem som bott utomlands länge mindre tillförlitliga. Eftersom det finns dylika skillnader är det viktigt att påpeka att fynden som bygger på registerdata i denna studie inte gäller för hela populationen utlandsfinländare, utan för den mer begränsade populationen av de som är registrerade efter 1987.

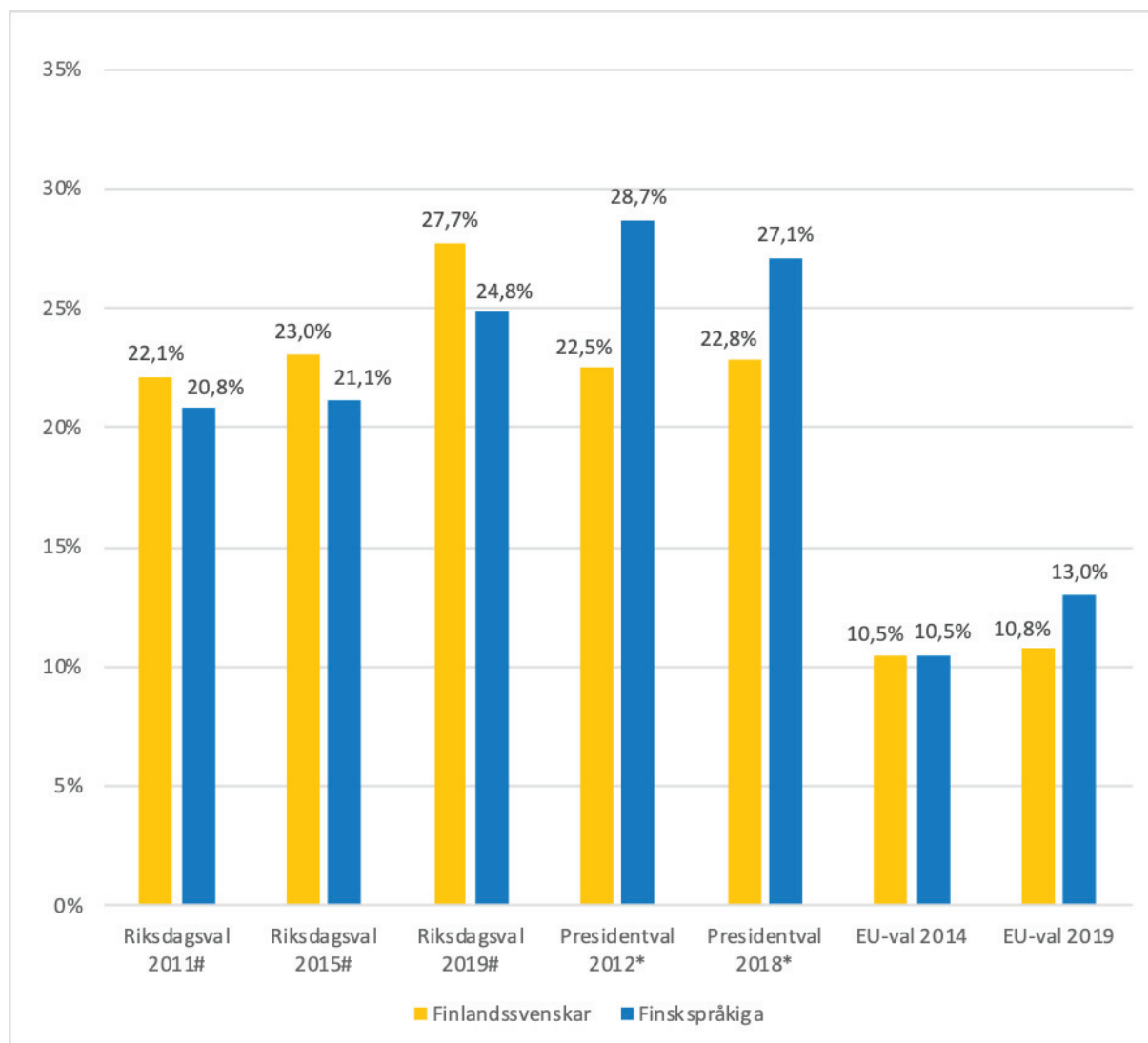
Bland finländare bosatta i Finland är deltagandenivåerna i de val som nämndes ovan omkring 70 procent för presidentval och riksdagsval och dryga 40 procent i Europaparlamentsvalet (Justitieministeriet 2022). Valdeltagandet bland utlandsfinländare är således betydligt lägre än bland finländare bosatta i Finland oavsett vilket val vi tittar på. Det är intressant att notera att utlandsfinländarnas valbeteende trots de betydligt lägre deltagandenivåerna i stort sett följer samma mönster i termer av valhierarki som återfinns bland finländare bosatta i Finland.

Om vi ser till de svenskspråkiga utlandsfinländarnas valdeltagande (Figur 1) kan vi notera att även detta varierar enligt val och tid. Då valdeltagandet för den grupp som här analyseras var ungefär 22 procent vid 2011 års val var det nästan 28 procent vid riksdagsvalet 2019. Valdeltagandet i finländska riksdagsval bland svenskspråkiga utlandsmedborgare verkar alltså öka. Det skall även påpekas att gruppen som data omfattar är klart större vid valet 2019, eftersom startpunkten för datainsamlingen är den samma vid båda valen, dvs. 1988.

Deltagandet i presidentval är något lägre än för riksdagsval bland utlandsfinlandssvenskar och det ligger på samma nivå för de två val som ingår i vårt redovisade material. En orsak till det lägre deltagandet i presidentval kan vara att Åland ingår i dessa beräkningar och valdeltagandet i finländska val bland ålänningar brukar vara lägre (Grönlund 2011). Det kan också bero på att svenskspråkiga finländare i stor utsträckning brukar rösta på svenskspråkiga kandidater (Sundberg m.fl. 2005) och möjligheterna till att rösta på en svenskspråkig kandidat med realistiska chanser att bli vald vanligtvis är betydligt lägre i presidentval än i riksdagsval.

Då vi jämför utlandsfinländare enligt språkgrupp kan vi intressant nog se en viss variation i valdeltagande i nationella val i Finland (Figur 1). Svenskspråkiga deltar i något större utsträckning i riksdagsval än finskspråkiga – med 1,3 procentenheters marginal i riksdagsvalet 2011, 1,9 procentenheters marginal i riksdagsvalet 2015 och 2,9 procentenheters marginal i riksdagsvalet 2019. Således är ökningen i valdeltagandet bland de svenskspråkiga ännu större än den totala ökningen i deltagandet bland utlandsfinländarna mellan riksdagsvalen 2015 och 2019.

Utlandsbosatta finskspråkiga deltar däremot mer aktivt i presidentval än utlandsbosatta svenskspråkiga (Figur 1). I presidentvalet 2012 deltog finskspråkiga bosatta utomlands med rentav 6,2 procentenheters marginal och i presidentvalet 2018 med 4,3 procentenheters marginal i jämförelse med svenskspråkiga dito. Deltagandet i EU-valet 2014 var lika i de två grupperna och i EU-valet 2019 deltog finskspråkiga mer aktivt med en marginal på 2,2 procentenheter.

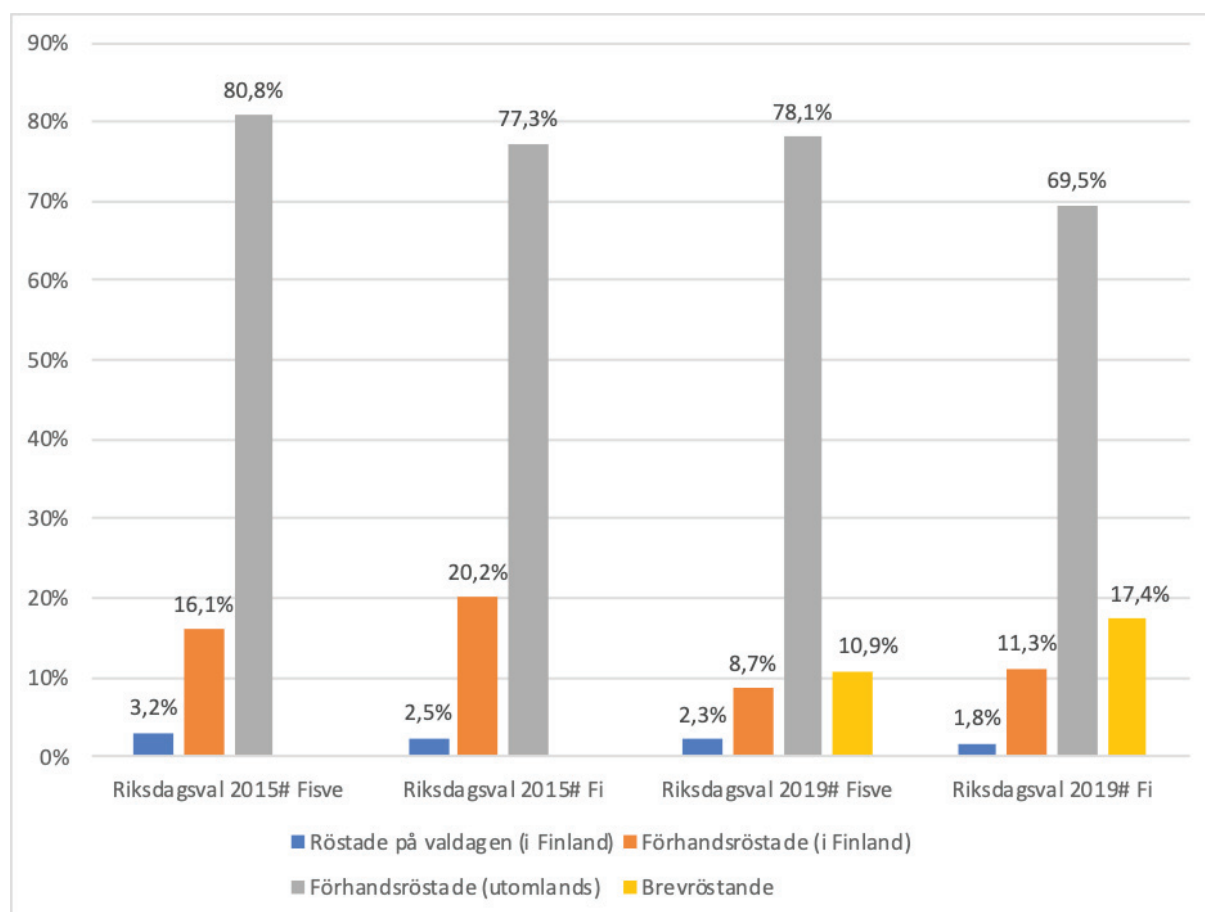
Figur 1. Utlandsfinländares valdeltagande i finländska nationella val 2011–2019 enligt nationalspråks-registrering

Kommentar: *Första omgången i presidentvalen, # Åland ingår ej i statistiken, omfattar endast utlandsfinländare som införts i statistikcentralens register 1988–.

Deltagandet i val för utlandsfinländare är möjligt genom röstande på valdagen i Finland, förhandsröstande i Finland, förhandsröstande utomlands och genom brevröstning. Vi kan skönja en viss skillnad bland de olika sätten att delta i riksdagsvalen mellan språkgrupperna. I riksdagsvalet 2015, då brevröstande från utlandet inte ännu var möjligt, förhandsröstade svenskspråkiga utlandsfinländarna något flitigare än de finskspråkiga (Figur 2). Möjligheten att avlägga en förhandsröst på plats i Finland utnyttjades däremot i högre grad av finskspråkiga utlandsfinländare än av svenskspråkiga utlandsfinländare.

Jämför man språkgrupperna enligt röstningsmetod i valet 2019, då brevröstande från utlandet för första gången var i bruk, ser vi också intressanta skillnader. För det första kan man observera att svenskspråkiga utlandsfinländare i betydligt mindre utsträckning använde sig av den nya möjligheten att brevrösta än de finskspråkiga. Deltagandet via brevröstning var 10,9 procent bland de svenskspråkiga utlandsfinländarna, jämfört med 17,4 procent för de finskspråkiga. För det andra är det anmärkningsvärt att andelen utlandsfinlandssvenskar som förhandsröstade från utlandet i riksdagsvalet 2019 endast var snäppet lägre än i riksdagsvalet 2015, 2,7 procentenheter. Däremot var andelen förhandsröstade utomlands bland finskspråkiga betydligt lägre 2019, 7,8 procentenheter för att vara exakt, jämfört med riksdagsvalet 2015. Det verkar alltså som om finskspråkiga i större utsträckning än svenskspråkiga utlandsfinländare ändrade sitt sätt att rösta, och gick in för att utnyttja den nya möjligheten till brevröstning.

En tredje intressant observation är att andelen förhandsröstade på plats i Finland så gott som halverats mellan valen 2015 och 2019 och att detta gäller båda språkgrupperna – från 16,1 procent i valet 2015 till 8,7 procent i valet 2019 för svenskspråkiga utlandsfinländare och från 20,2 procent i valet 2015 till 11,3 procent i valet 2019 för finskspråkiga.

Figur 2. Valdeltagandet enligt röstningsmetod och språkgrupp för riksdagsvalen 2015 och 2019

Kommentar: # Åland ingår ej i statistiken, omfattar endast utlandsfinländare som införts i statistikcentralens register 1988–.

Finländska registerdata omfattar naturligt nog inte uppgifter om utlandsfinländares politiska deltagande i bosättningslandet. Men tack vare tillgång till en unik, högklassig enkät riktad till svenskspråkiga finländare bosatta i utlandet är det möjligt att för första gången studera språgruppens valdeltagande i bosättningslandet. Dessa resultat måste dock beaktas med en viss försiktighet eftersom de grundar sig på självrapportering. Det är väl känt från tidigare att surveyforskning tenderar att överskatta nivån på valdeltagandet (se Karp och Brockington 2005 för en översikt). Överrapporteringen syns även tydligt i våra data. Bland annat är andelen som uppger sig ha röstat i föregående riksdagsval betydligt högre än den sanna andelen som framgår av registerdata från riksdagsvalet 2019 (Figur 1), en skillnad som förmodligen förklaras med såväl psykologiska som metodologiska faktorer som gör sig aktuella vid insamling av enkätdata. Det kan till exempel finnas en ovilja att medge att man inte röstat, eftersom röstande ses som en medborgerlig plikt. Oviljan att medge att man inte har röstat kan antas vara särskilt tydlig bland utlandsmedborgare som med sin i genomsnitt höga utbildningsnivå utgör typiska regelbundna väljare. Ytterligare ett metodologiskt problem är att de medborgare som är mer benägna svara på enkäter även är mer benägna att rösta i val. Tillsammans bidrar detta till en högre andel som säger sig ha röstat jämfört med populationen överlag. Vi kan dock anta att de här problemen inte nämnvärt påverkar våra möjligheter att jämföra deltagande i olika val bland dem som har besvarat enkäten, vilket är syftet med de uppgifter som presenteras i Tabell 1.

Tabell 1. Jämförelse av valdeltagande bland svenskspråkiga utlandsfinländare i bosättningsland och ursprungsland

	Parlamentsval i bosättningsland* (%)	Lokalval i bosättningsland* (%)	Riksdagsvalet i Finland 2019 (%)
Ja	50,2	70,4	37,3
Nej	43,7	21,7	64,5
Har inte förrättats	5,2	4,5	-
Vet ej	0,1	3,4	0,3
Antal observationer	1896	1912	1923

*Har du röstat i val i ditt nuvarande bosättningsland under de senaste 10 åren?

Av Tabell 1 får vi en bild av hur deltagandet skiljer sig mellan deltagande i nationella och lokala val i det land till vilket man har flyttat och deltagandet i 2019 års riksdagsval i Finland. Analysen visar tydligt att de flesta finlandssvenskar bosatta utomlands deltar aktivare i val i det land till vilket man har flyttat, än i finländska val. Utgående från det självrapporterade deltagandet ser vi att dryga 70 procent röstat i lokalval och snäppet över hälften röstat i parlamentsval i sitt nuvarande bosättningsland under de senaste 10 åren. Detta kan jämföras med det markant lägre 37 procent för deltagande i det finländska riksdagsvalet 2019.

SLUTSATSER

Utlandsfinländarnas valdeltagande har länge varit en förbisedd del i studier av finländarnas politiska beteende. Forskningen på området har trappats upp under de senaste åren och försett oss med en allt bättre uppfattning om hur utvandrade finländare deltar i ursprungslandets politik. Däremot har motsvarande kunskaper om migrerade minoriteter till dags dato varit bristfälliga, en lucka vars betydelse inte ska underskattas med hänsyn till nationella minoriteters högre benägenhet att migrera i jämförelse med den nationella majoritetsbefolkningen.

Denna studie har beskrivit utlandsfinländares valdeltagande i olika nationella finländska val under 2011–2019 utgående från registerdata. Studien visar på samma sätt som tidigare forskning att valdeltagandet ligger på en förhållandevis låg nivå bland utlandsfinländare och att det därutöver varierar i stort sett enligt samma mönster som bland finländarna bosatta i Finland med presidentval och riksdagsval som de populäraste valen och Europaparlamentsvalet som ett mindre populärt val.

En jämförelse mellan svensk- och finskspråkiga utlandsfinländare visar på både intressanta skillnader och likheter i valdeltagandet. Svenskspråkiga utlandsmedborgare deltar mer aktivt i riksdagsvalet än finskspråkiga utlandsmedborgare, medan mönstret är det motsatta i presidentval, där alltså de finskspråkiga som bor utomlands deltar mer aktivt än de svenskspråkiga.

Möjligheten att brevrösta utomlands, som infördes i samband med riksdagsvalet 2019, förbättrade möjligheterna att delta i nationella val från utlandet. En jämförelse av det sätt på vilket språkgrupperna väljer att avlägga en röst visar att möjligheten till brevröstning framför allt lockade finskspråkiga väljare som bor utomlands. Samtidigt förblev valdeltagandet högre bland de svenskspråkiga utomlandsmedborgarna. Finskspråkiga utlandsmedborgare röstar i högre grad både på förhand i Finland och med brev från utlandet än svenskspråkiga utlandsmedborgare. Vad dessa skillnader beror på har vi inte gått närmare in på i denna studie, men mot bakgrundskunskap om att finlandssvenskar i större utsträckning än finskspråkiga migrerat till Sverige kan man anta att tillgången till vallokaler där man kan förhandsrösta bidrar till denna skillnad. I Sverige finns de klart bästa möjligheterna för att förhandsrösta från utlandet i finländska val och enligt Annica Tallqvist (2021) är intresset för att brevrösta i finländska val större i länder där möjligheterna att förhandsrösta på plats varit sämre.

Sist men inte minst har den enkätundersökning som genomförts inom ramen för projektet *Politiskt beteende i den finlandssvenska diasporan* vid Helsingfors universitet gjort det möjligt att kontrastera deltagandet i finländska val med val i det land till vilket man har flyttat bland svenskspråkiga emigranter. Här visar resultaten en jämförelsevis hög aktivitet i val som arrangeras i det land i vilket man har valt att bosätta sig. Detta tyder på att många förflyttar sitt politiska engagemang till den miljö i vilken man tillbringar sin vardag. Denna tolkning är även i linje med den forskning som visar att deltagandet i ursprungslandets val tenderar att sjunka ju längre man bor utomlands (Ahmadov och Sasse 2016; Finn 2020; Peltoniemi 2016).

KÄLLOR

- Ahmadov, Anar K. och Sasse, Gwendolyn. 2016. A Voice Despite Exit: The Role of Assimilation, Emigrant Networks, and Destination in Emigrants' Transnational Political Engagement'. *Comparative Political Studies* 49:1, 78–114.
- Allardt, Erik. 1956. *Social struktur och politisk aktivitet*. Helsingfors: Söderströms.
- Arrighi, Jean-Thomas och Bauböck, Rainer. 2017. A multilevel puzzle: Migrants' voting rights in national and local elections. *European Journal of Political Research* 56:3, 619–639.
- Ciornei, Irina och Østergaard-Nielsen, Eva. 2020. Transnational turnout. Determinants of emigrant voting in home country elections. *Political Geography* 78.
<https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2020.102145>
- Finn, Victoria. 2020. Migrant voting: here, there, in both countries, or nowhere. *Citizenship Studies* 24:6, 730–750.
- Grönlund, Kimmo. 2011. Politiskt beteende i Svenskfinland och på Åland. I Kimmo Grönlund (red.), *Språk och politisk mobilisering*. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland, 63–86.
- Harjula, Mikael och Himmelroos, Staffan. 2020. En kartläggning av utlandsfinlandssvenskarna – vad kännetecknar svenskspråkiga utlandsfinländare och deras förhållande till Finland? *Finsk tidsskrift* 145:5, 25–39.
- Himmelroos, Staffan, Harjula, Mikael och Vento, Isak. 2020. Den finlandssvenska diasporan. *Politiikasta*.
<https://politiikasta.fi/den-finlandssvenska-diasporan/>. Hämtat 15.1.2022.
- Karp, Jeffery A och Brockington, David. 2005. Social Desirability and Response Validity: A Comparative Analysis of Overreporting Voter Turnout in Five Countries. *The Journal of Politics* 67:3, 825–840.
- Kepsu, Kaisa. 2016. *Hjärnflykt eller inte? En analys av den svenskspråkiga flyttningen mellan Finland och Sverige 2000-2015*. Helsingfors: Magma.
- Kernalegenn, Tudi och van Haute, Emilie. 2020. *Political Parties Abroad: A New Arena for Party Politics*. Abingdon: Routledge.
- Kislev, Elyakim. 2018. Transnational social mobility of minorities: a comparative analysis of 14 immigrant minority groups. *IZA Journal of Development and Migration* 8:15. <https://doi.org/10.1186/s40176-018-0123-9>
- Lafleur, Jean-Michel. 2013. *Transnational Politics and the State: The External Voting Rights of Diasporas*. New York: Routledge.
- Martikainen, Tuomo och Hanna Wass. 2002. *Äänettömät yhtiömiehet. Osallistuminen vuosien 1987 ja 1999 eduskuntavaaleihin*. Vaalit 2002:1. Helsinki: Tilastokeskus.
- Nemčok, M. och Peltoniemi, Johanna. 2021. Distance and Trust: An Examination of the Two Opposing Factors Impacting Adoption of Postal Voting Among. *Political Behavior, OnlineFirst*.
<https://doi.org/10.1007/s11109-021-09709-7>
- Peltoniemi, Johanna. 2016. Distance as a cost of cross-border voting. *Research on Finnish Society* 9: 19–31.
- Peltoniemi, Johanna. 2018. *On the Borderlines of Voting. Finnish emigrants' transnational identities and political participation*. Tammerfors: Tampere University Press.
- Solevid, Maria. 2016. Svenska utlandsröster. I Maria Solevid (red.), *Svenska utlandsröster, SOM-rapport nr 65*. Göteborg: SOM-institutet, s. 9–37.
- Statistikcentralen. 2019. Röstande i riksdagsvalet 2019. https://tilastokeskus.fi/til/evaa/2019/03/evaa_2019_03_2019-05-24_kat_001_sv.html.

-
- Sundberg, Jan, Niklas Wilhelmsson och Åsa Bengtsson. 2005. Svenskt och finskt väljarbeteende. I Åsa Bengtsson och Kimmo Grönlund (red.), *Den finlandssvenska väljaren*. Vasa: Institutet för finlandssvensk samhällsforskning, 23–56.
- Tallqvist, Annica. 2021. Smärtfritt valdeltagande. En studie om utlandsmedborgares intresse för val i hemlandet efter införandet av brevröstning. Magisteruppsats: Helsingfors universitet
- Vento, Isak. 2021. Homeland Political Trust Among Emigrants: The Case of Finland-Swedes. *Frontiers in Political Science: Elections and Representation* 3, 1–7. <https://doi.org/10.3389/fpos.2021.642037>
- Østergaard-Nielsen, Eva och Ciornei, Irina. 2019. Political parties and the transnational mobilisation of the emigrant vote. *West European Politics* 42:3, 618–644.

FÖRFATTARINFORMATION

STAFFAN HIMMELROOS

Docent, universitetslektor
Svenska social och kommunalhögskolan
Helsingfors universitet
staffan.himmelroos@helsinki.fi

ISAK VENTO

PD, Universitetslektor
Statsvetenskapliga fakulteten, allmän statslära
Helsingfors universitet
isak.vento@helsinki.fi

ÅSA VON SCHOULTZ

Professor
Statsvetenskapliga fakulteten, allmän statslära
Helsingfors universitet
asa.vonschoultz@helsinki.fi